

Fot. Marek Zakrzewski

15 SIERPNIA - ŚWIĘTO WOJSKA POLSKIEGO

TEKST: Zbigniew Wasielewski,
Attache Obrony, Wojskowy,
Morski i Lotniczy

15 АВГУСТА - ПРАЗДНИК ВОЙСКА ПОЛЬСКОГО

Gdy 11 listopada 1918 roku Polska po 123 latach zaborów odzyskiwała swoją niepodległość, tylko niewielu rodaków mogło przypuszczać, że groźba utraty państwowości wkrótce ponownie zawisnie nad naszą Ojczyzną.

Niepodległa Rzeczpospolita stała się główną przeszkodą w ekspansji rewolucji bolszewickiej na kolejne kraje europejskie. Rozpoczęta z tego powodu wojna polsko-sowiecka (1919-1921) początkowo toczyła się z dala od centrum kraju, jednak od połowy 1920 roku, w wyniku ofensywy bolszewickiej, front walk systematycznie zbliżał się do Warszawy. W dniach 10-12 sier-

Kogda 11 ноября 1918 года Польша после 123 лет разделов получала независимость, только некоторые соотечественники могли допускать, что угроза потери государственности скоро вновь повиснет над нашей Родиной.

Независимая Речь Посполитая стала главной преградой в экспансии большевицкой революции на очередные европейские страны. Начатая по этой причине польско-советская война (1919-1921) в начале была вдали от центра страны, однако с середины 1920 года, в результате большевицкого наступления, поле боя систематически приближалось к Варшаве.

Józef Piłsudski (w centrum)
<http://kliper25712.flog.pl/wpis/5397454/>

nia sowieckie oddziały zajęły szereg miejscowości podwarszawskich przygotowując się do ataku na stolicę. Bitwa warszawska, rozegrana w dniach 13-25 sierpnia 1920 roku okazała się przełomowym momentem wojny. Po załamaniu się frontalnego ataku na Warszawę wojsk sowieckiego Frontu Zachodniego pod dowództwem M. Tuchaczewskiego w dniach 16-21 sierpnia udany atak na pozycje 15 i 3 armii bolszewickiej nad Wkrą przeprowadziła 5 armia generała Władysława Sikorskiego. 16 sierpnia znad rzeki Wieprz uderzyła grupa manewrowa w składzie pięciu dywizji piechoty i brygady kawalerii dowodzona osobiście przez Józefa Piłsudskiego.

Grupa manewrowa przerwała front rosyjski pod Kockiem i wyszła na tyły wojsk Tuchaczewskiego. Atakowane od południa i zachodu oddziały sowieckie zostały zmuszone do przekroczenia granicy pruskiej, część wojsk w panice wycofała się na wschód. Bolszewicy ponieśli także klęskę na południu Polski. Po bitwach pod Komarowem i Hrubieszowem, zakończonych rozbięciem armii konnej S. Budionnego, nastąpił zmasowany odwrót wojsk sowieckich. Do połowy października Wojsko Polskie wyszło na linię: Tarnopol, Dubno, Mińsk, Dryssa. 12 października 1920 roku, podpisano układ o zawieszeniu broni, a działania wojenne ostatecznie ustały kilka dni później. Traktat pokojowy w Rydze, kończący wojnę i ustalający wschodnią granicę Polski podpisano 18 marca 1921 roku.

10-12 августа советские подразделения, готовясь к атаке на столицу, заняли ряд местностей под Варшавой. Варшавская битва, разыгравшаяся 13-25 августа 1920 года, оказалась переломным моментом войны. 16-21 августа фронтальная атака войск советского Западного фронта на Варшаву, под предводительством М.Тухачевского, была отбита. Удачную атаку на позиции большевицкой армии 15 и 3 под Вкрой, провела 5 армия генерала Владислава Сикорского. 16 августа от реки Вепш, ударила маневренная группа в составе пяти пехотных дивизий и кавалерийской бригады, под личным командованием Юзефа Пилсудского.

Маневренная группа прорвала российский фронт под Коцком и вышла в тылы войск Тухачевского. Атакованные с юга и запада советские подразделения были вынуждены перейти прусскую границу, часть войск в панике отступила на восток. Большевики потерпели также поражение на юге Польши. После битв под Комаровым и Хрубешовым, завершившихся разгромом конной армии С. Буденного, наступило массированное отступление советских войск. В начале октября Войско Польское вышло на линию: Тарнополь, Дубно, Минск, Дрисса. 12 октября 1920 подписан указ о сложении оружия, а военные действия окончательно остановлены несколько дней позже. Мирный договор в Риге, завершающий войну и устанавливающий восточную границу Польши, был подписан 18 марта 1921 года.

4 sierpnia 1923 roku rozkazem nr 126 Ministra Spraw Wojskowych gen. broni Stanisława Szeptyckiego, w rocznicę bitwy warszawskiej ustanowiono Święto Żołnierza Polskiego. W rozkazie napisano m.in.:

„W dniu tym wojsko i społeczeństwo czci chwałę oręża polskiego, której uosobieniem i wyrazem jest żołnierz. W rocznicę wiekopomnego rozgromienia nawały bolszewickiej pod Warszawą święci się pamięć poległych w walkach z wiekowym wrogiem o całość i niepodległość Polski.”

Ustawą Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 30 lipca 1992 roku przywrócono obchody Święta Wojska Polskiego w dniu 15 sierpnia. Co roku tego dnia centralne uroczystości z okazji święta odbywają się przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie oraz we wszystkich garnizonach i jednostkach wojskowych naszego kraju.

Święto Wojska Polskiego jest obchodzone przede wszystkim jako hołd pamięci dla czynu zbrojnego bohaterów tamtych lat: wojskowego geniuszu Józefa Piłsudskiego i ówczesnych dowódców sił zbrojnych, bohaterskich czynów na polu walki księdza Ignacego Skorupki i rotmistrza Kornela Krzeczunowicza, a przede wszystkim tysięcy ochotników, którzy oddali swoje młode życie w obronie dopiero co odrodzonej Niepodległej Rzeczypospolitej.

4 августа 1923 года приказом №126 Министра военных дел генерала оружия Станислава Шептицкого в годовщину варшавской битвы установлен Праздник Польского Солдата. В приказе написано:

«В этот день армия и общество чтят славу польского оружия, олицетворением и проявлением которого является солдат. В годовщину достопамятного разгрома большевистского нашествия под Варшавой почитается память павших в борьбе с вековым врагом за целостность и независимость Польши.»

Решением Сейма Речи Посполитой от 30 июля 1992 года возвращено празднование Дня Войска Польского 15 августа. Каждый год в этот день главные торжества по случаю праздника проходят перед Могилой Неизвестного Солдата в Варшаве и во всех гарнизонах и военных частях нашей страны.

День Войска Польского празднуется, прежде всего, как дань памяти героям военных действий тех лет: военному гению Юзефу Пилсудскому и тогдашним предводителям военных сил, героическим действиям на поле битвы ксендза Игнация Skorupki и ротмистра Корнеля Кшечуновича, а, прежде всего, тысячам добровольцев, отдавшим свою молодую жизнь в защиту возродившейся Независимой Речи Посполитой.

Historia Bitwy pod Radzyminem w 1920 roku. Ksiądz Ignacy Skorupka, kadr z filmu J. Hoffmana «Bitwa Warszawska 1920»